

תשורה

מזכרת
משמחת הנישואין של
ר' שלום דובער וברכה מזל שיח"י
אליטוב
י' סיוון התשפ"ד

לוקט ונערך:

על ידי הרה"ח
ר' שאול משה שיחי' אליטוב

© כל הזכויות שמורות

עיצוב ועימוד:

מנחם אמיתי 050-9984333
mmamitay@gmail.com

פִּתְחַ דְּבַר

לזכרון טוב, ליום כלולות צאצאינו, החתן הרה"ת שלום דובער שי' עב"ג הכלה המהוללה מרת ברכה מזל תחי'.

ועל יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בעת חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו והרבנית הצדקנית חי' "מושקא נ"ע.

הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המובאת בזה.

בחוברת זו יבואו:

- מכתבי ברכה מכ"ק אדמו"ר שנשלחו בקשר עם הווארט וחתונת הורי החתן שיחיו.
- מכתב מהרבי לחתונת הורי הכלה שיחיו.
- מענה מהרבי בכת"ק על שאלת אבי החתן משנת תשמ"ח על המאמר ד"ה בלע המות לנצח, עם פיענוח.
- אמרי החסידים - בעיקר מה ששמע אבי החתן מהמשפיע הרב מנחם מענדל פוטרפס ע"ה, הן בהתוועדויותיו או בשיחות אישיות ובשיעורים פרטיים עמו.

ויהי רצון אשר משמחת נישואים זו נזכה תיכף ומיד ממש לשמחת הגאולה, ולשלמות הנישואין דישראל וקוב"ה, ויקויים הייעוד "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים.. קול חתן וקול כלה גו' ", בגאולה האמתית והשלמה, ומלכנו בראשנו.

מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת אצרף

כפר חב"ד

משפחת אליטוב

טירת הכרמל

י' סיון התשפ"ד (פלאות דגולות)

ע"ד שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. כפר חב"ד ב' אה"ק ת"ו.

מכתבים

לווארט וחתונת הורי החתן יחיו
לחתונת הורי הכלה יחיו

אליטוב - ירו"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N Y 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איספערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, כ"ה ניסן תשמ"ז
ברוקלין, נ.י.

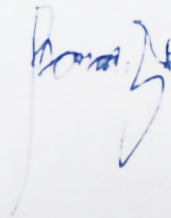
האברך הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' שאול משה שי'

שלום וברכהו

במענה על ההודעה ע"ד עשיית ה"ווארט" עם
בי"ג ת"י בשעה טובה ומוצלחת,

הנה יה"ר מהשי"ת שיהי' בשעה טובה ומוצלחת
ולבנין בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב

הפי"נ שבמכ"י יקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

מכתב מכ"ק אדמו"ר נשי"ד ל'ווארט' הורי החתן יחי

אליטוב - ירותייו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

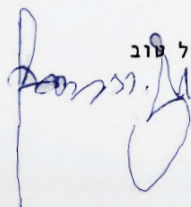
בי"ה, כטי' ניסן תשמ"ז
ברוקלין, נ.י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' שאול משה שי'
רבי'ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
בשעה טובה ומוצלחת,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתי'י בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב מכ"ק אדמו"ר נשי"ד לחתונת הורי החתן יחי

אצרף- אפרגן - כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ה' מני"א תש"א
ברוקלין, נ. י.

האברך הרו"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' יגאל יצחק שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום י"ט אלול הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב מכ"ק אדמו"ר נשי"ד לחתונת הורי הכלה יחיו

מענה מהרבי בכתב יד קדשו

על שאלת אבי החתן בפתק משנת
תשמ"ח על המאמר ד"ה
בלע המות לנצח

מענה מהרבי בכתי"ק על שאלת אבי החתן בפתק משנת תשמ"ח על המאמר ד"ה בלע המות לנצח, עם פיענוח

א. בקונטרס כ"א אדר תשמ"ח בסופו- מביא הרבי במאמר ד"ה בלע המות לנצח, בענין מה שכתוב "והנער בן מאה שנה ימות", שזה קאי רק בנוגע לבני נח, וזהו לפי דעת רבי חנינא במדרש רבה.

מוסיף על זה הרבי, שגם לדעה זו, אין הכוונה למיתה כפשוטה, אלא עד מאמר רז"ל מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית.

במדרש רבה (פרשה כ"ו אות ב') מביא מחלוקת בזה:

אמר רבי חנינא- אין מיתה לעתיד לבוא, אלא בעובדי כוכבים בלבד.
רבי יהושע בן לוי אמר- לא בישראל ולא בעובדי כוכבים, שנאמר "ומחה ה' דמעה מעל כל פנים".

ב. כעין זה מובא בגמרא מסכת (פסחים סח,א):

"עולא רמי- כתיב בלע המות לנצח כו', וכתיב כי הנער בן מאה שנה ימות?

לא קשיא- כאן בישראל, כאן בעובדי כוכבים ומזלות".

יוצא מזה- שעולא אזיל בשיטת רבי חנינא.

ג. בהמשך מובא במדרש רבה (שם)- מה עביד ליה רבי חנינא "מעל כל פנים"?

עונה המדרש- מעל פניהם של ישראל.

והכתיב "כי הנער בן מאה שנה ימות", הא מסייע ליה לרבי חנינא (שאומר שתהיה מיתה לעת"ל לבני נח).

נשאלת השאלה- מה יעשה רבי יהושע בן לוי עם פסוק זה, שהרי נאמר "והנער בן מאה שנה ימות"?

עונה המדרש: ראוי לכל עונשים.

ומבאר על זה המהרז"ו על המדרש: ראוי לכל העונשים - "כמ"ש בסיפא דקרא, והחוטא בן מאה שנה יקולל, ומה שכתוב "ימות", אינו בדוקא, אלא פירוש, **עונש שבזה יפדה מן המיתה**".

ד. מוסיף הרבי במאמר על דברי רבי חנינא - שגם לשיטתו שתהיה מיתה לעתיד לבוא, אין הכוונה למיתה כפשוטה, אלא לנפילה מדרגתו, כמרז"ל מאן דנפיל מדרגיה **איקרי מית**, ולא מיתה ממש.

ועל זה שאלתי - איך זה תואם עם מה שכתוב בתניא באגרת הקדש (ע' קמ"ג) על פסוק זה, שלעתיד לבוא יצטרכו לדעת הלכות טומאת מת, כדכתיב כי הנער בן מאה שנה ימות, אם כן משמע מזה שתהיה מיתה כפשוטה.

ועל זה ענה הרבי - דנפיל מדרגיה **בטהרה**, שאין הכוונה למיתה כפשוטה, אלא לטומאה שהיא נפילה מדרגת הטהרה שבו.

ה. אלא שלפי זה צריך ביאור - מהי המחלוקת בין רבי חנינא לרבי יהושע בן לוי, שהרי גם לרבי יהושע בן לוי, לא תהיה מיתה לעת"ל, ומש"כ הנער **ימות**, הכוונה היא **לא כפשוטה** אלא שראוי לכל עונשים, שיפדו אותו מן המיתה.

וגם לפי רבי חנינא - אין הכוונה למיתה כפשוטה, אלא למאן דנפיל מדרגיה **דאיקרי מית**, משמע שלא תהיה מיתה כפשוטה.

אם כן במה חולקים?

ו. ויובן זה על פי המובא בספר המאמרים תורת שמואל (תרכ"ח ע' מ' ואילך), שמבאר מהי סברת מחלוקתם של רבי חנינא ורבי יהושע בן לוי.

ומבאר שם - שהרי על לעת"ל כתיב "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ", להיות כי יתמו הבריורים, ויתעלו כל הניצוצות שנפלו בשבירת הכלים.

ולכן סבירא ליה לריב"ל - שאין מיתה לעת"ל, גם לא אצל אומות העולם, כיון שאז יהיה תשלום כל הבריורים, ויתעלו כל הניצוצות שנבלעו בהם.

ולרבי חנינא שאמר שאין מיתה לעת"ל אלא לבני נח, מפרש ענין המיתה לא כפשוטה, אלא מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית, בחינה זו לא תהיה אלא לבני נח

בלבד, להיות כי הניצוצות שנבלעו בהם יתעלו, והחלק הרע שבהם יפול למטה, וז"ע המיתה.

משא"כ בעם ישראל, גם הגוף יתעלה ויחיה מטל תחיה כמו הנפש. (עד כאן מתורת שמואל).

ז. בנוסף לזה שאלתי- שאין זה תואם עם מה שכתוב בתניא, שהרי אם הכוונה היא לבני נח, האם שייך טומאה גביהו?

ע"ז ענה הרבי- **דכמה דרגות בזה (סוף חגיגה)**

הרבי מציין לגמרא בסוף חגיגה, שם מבואר שיש כמה דרגות בענין של טומאה, ומזה מובן ששייך טומאה גם באומות העולם.

עיין חגיגה (כ.ב.) במשנה, חומר בקדש מבתרומה, ובתוספות שם בד"ה חומר בקדש: י"א מעלות חשיב לרבא, ולרבי אילא י' מעלות וכו'.

ובהמשך הפרק מביא (בדף כה,א.), אמר ריש לקיש- מפני שרצועה של כותים מפסקת ביניהם.

וברש"י ד"ה רצועה: "של ארץ העמים מפסקת בין גליל ליהודה, וירושלים ביהודה היא, ואי אפשר להביאן לירושלים בטהרה, **לפי שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים**".

אמרי החסידים

על פי מה ששמע אבי החתן מהחסיד ר'
מענדל פוטרפס ע"ה

א

סדר עבודתו של החסיד הרב פרץ חן

ר' מענדל היה מספר על עבודתו של הרב פרץ חן, (אביו של סבו של הרב בערקע חן), הוא היה קם כל בוקר בשעה שלש לפנות בוקר, ולמד ארבע שעות נגלה, אחר כך היה לומד ארבע שעות חסידות, ולאחר מכן היה מתפלל ארבע שעות, כך שבשעה שלש אחר הצהריים היה חוזר לביתו באפיסת כחות.

ר' מענדל סיפר שהכיר גם את סבו של ר' בערקע חן, ואמר עליו שהוא היה גם חסיד מיוחד.

ב

עבודת השם נדרשת שתהיה מתוך חיות ואש האהבה

ר' מענדל היה מספר משל מהבעל שם טוב, על כפרי אחד שהיה לו בן שלא היה מחונן בכשרונות, ללמוד הוא לא היה שייך, וע"כ רצה אביו ללמדו מקצוע, שלח אותו לנפח שילמד אותו את מקצוע הנפחות, הבן שהה אצל הנפח זמן רב, עד שלמד היטב את המלאכה. המלאכה היתה, שהיה לוקח חתיכת כסף, ומתיך אותה באש, וכך היה משנה את צורתה.

כשהבן חזר לביתו אביו שילם למלמד, וקנה לו מקום מיוחד לעסק הזה,

וגם קנה לו המכשירים הנדרשים לעבודתו. הבן עשה את כל מה שהנפח לימד אותו, אבל הכסף נשאר באותה צורה, ללא יכולת לשנות את צורתה. האב נסע למלמד בכעס, ואמר לו שילמתי לך כל כך, וכך לימדת את בני. הנפח אמר לאבא, בוא נלך לבית המלאכה של בנך ונראה מה לא היה בסדר. כשהגיע לבית המלאכה- המלמד ראה שתלמידו הכין את כל הדרוש לעבודה, רק דבר אחד שכח, להדליק את האש, כיון שאת זה המלמד לא לימד אותו, כי הוא הבין לבד שיעשה זאת בעצמו.

ע"ז אמר ר' מענדל, כך זה בעבודת השם- אין הלכה בשולחן ערוך שיש להתפלל בחיות, כיון שזה דבר המובן מאליו, שצריך לדעת שחייבים להדליק את אש אהבת השם, ואזי מציאות האדם מתרככת, ועי"ז ניתן לשנות את נפשו הבהמית.

כל אחד מתעורר במלים אחרות מהתפילה

ר' מענדל סיפר על חסיד של האדמו"ר המהר"ש נ"ע, שנכנס לרבו ליחידות, ומנה בפניו את כל החטאים שעשה, והיו אלו חטאים גסים ביותר. ענה לו הרבי- משל משור, כאשר הוא בריא ניתן להשתמש ממנו בבשרו ובעורו, אבל כשהוא חולה, גם הבשר והעור אינם שווים. העצה לזה- לשלוח אותו ליער, ושיאכל מהעשבים שיש ביער, אולי ימצא את העשב המתאים למחלתו, וזה מה שירפא אותו. אותו הדבר אמר הרבי- תקרא הרבה פסוקי תהלים, אולי ימצא איזה

פסוק, או כמה מילים שיתפסו ויעוררו אותך, כיון שלכל אחד יש את המילים המיוחדות שעל ידם האדם מתעורר יותר.

החומרות של הרב הלל מפאריטש

ר' מענדל היה מספר על אחד מחסידיו הגדולים של אדמו"ר הזקן, הרב הלל מפאריטש, שהיה מחמיר גדול, ולמשל כשהיה נוטל את ידיו, היה עושה זאת עם ספל בעל שלש ידיעות, וכיו"ב. פעם חסידים שאלוהו- מדוע הוא מחמיר כל כך במצוות ענה להם- שכל החומרות הם, כדי שיוכל להרגיש איזה ענין בחסידות יותר בפנימיות.

מסירות נפש בשביל כלל ישראל

הרב החסיד ר' יחזקאל (חאצ'ה) פייגין, היה משפיע בליובאוויטש, (בהמשך נהיה למזכירו של האדמור הריי"ץ נ"ע). פעם אחת הוא נכנס ליחידות לרבי הריי"ץ נ"ע, וביקש מהרבי שיוריד ממנו את העול שיש עליו, כיון שהוא היה ממונה על הרבה ענינים. הרבי לא רק שלא נענה לבקשתו, אלא אמר לו שילך לפתוח עוד תלמוד תורה בעיר מסויימת, חאצ'ה התחיל לבכות, והרבי בכה יחד אתו, ואמר לו דע לך שגם לי יש בקושי חצי שעה ביום ללמוד, אבל מה אפשר לעשות, צריך הרי לפעול.

ר' מענדל מציין שחאצ'ה היה טיפוס קשה מבחינה רגשית, ואף פעם לא הוזיל דמעות, גם בר"ה ויום הכיפורים, וזו היתה אצלו הפעם הראשונה שפרץ בבכי.

לבשר בשורות טובות לרבי

ר' מענדל סיפר על אחיו ר' חנוך הענדל, שהיה צייר, והרבי הטיל עליו משימה לצייר איך היתה נראית העיירה ליובאוויטש, והורה לו שלא יתייעץ על זה עם אף אחד, (כיון שהיה לו חוש גדול בציור) אחרי שנתיים נכנס לרבי ליחידות, ושאל את הרבי- איך הרבי מרגיש ענה לו הרבי- כאשר אני שומע בשורות טובות אזי אני מרגיש טוב מאד, ענה לו ר' חנוך הענדל- שיש לו שתי בשורות טובות:

א. שהוא מרגיש טוב.

ב. שסיים לצייר את העיירה ליובאוויטש.

הרבי היה מאד שבע רצון מזה.

ללמוד עם התמימים מאמרים של אדמו"ר הריי"ץ נ"ע

ר' מענדל היה נוהג ללמוד עם כמה תלמידים חסידות כל בוקר, לפעמים למד עם תלמיד אחד או שניים ולפעמים יותר.

הנוהג היה שלמד עם התלמידים, רק מאמרים של אדמו"ר הריי"ץ נ"ע. פעם שאלתי את ר' מענדל-מדוע אינו לומד עם התלמידים מאמרים של הרבי נשיא דורנו. ענה לי- שיש לו הוראה מהרבי ביחידות, ללמוד עם התמימים מאמרי אדמו"ר הריי"ץ. (מהמאמרים שלמדנו אתו היו, מספר המאמרים- ת"ש, תש"א, תש"ו, תש"ז, קונטרסים ג', איתא בזח"ג בהוספות לרנ"ט מהרבי הריי"ץ. ועוד).

מאמר איתא בזח"ג בסוף התרנ"ט

אחד המאמרים שר' מענדל דרש מהתמימים ללמוד, זה המאמר איתא בזח"ג, ומובא שם, מאן דאיהו רב איהו זעיר כו', בסוף ספר המאמרים תרנ"ט. היה אומר- שמאמר זה מתמצת את המאמר החלצו הידוע של הרבי הרש"ב נ"ע, העוסק בענין שלילת קליפת מדיין, וגודל הענין של אהבת ישראל.

החסיד ר' דוד הורדוקער

ר' מענדל סיפר במעלתו של החסיד ר' דוד הורדוקער, שאמרו עליו שהוא בינוני על פי התניא, וסיפר שכל חומרה, שהיה מחזיק בה, במקום לדבר במעלת אותה חומר, היה מזלזל בה, כדי שלא יחזיקו ממנו.

פעם היתה לוייה בליובאוויטש והרבי הרש"ב נ"ע יצא ללויה, ולאחריה נכנס לזאל לומר מזמור יושב בסתר עליון ז' פעמים כנהוג. כאשר הרבי נ"ע נכנס, נכנסו עמו גם הרבה חסידים, ור' דוד היה באמצע התפילה, ולא הרגיש כלל שהרבי נכנס, הרבי הרש"ב אמר - שעבודה כזו הוא דורש.

ראשו ורובו בסוכה ולא באוכל

ר' מענדל סיפר - שע"פ הלכה צריך להכנס לסוכה ולשבת בה ראשו ורובו. וע"ז אמר ישנה אמרה חסידית - אם אחד שקוע מאוד במאכלים שאוכל, יש חשש שלא יצא ידי חובתו, כיון שראשו ורובו באוכל, ולא בסוכה.

רשעים מלאים חרטות

ר' מענדל סיפר על החסיד ר' חנוך הענדל קוגל שהרבי הרש"ב מינה אותו כמשפיע ראשי בליובאוויטש, היה מוסר שיעור תניא, ולא היה מסביר א"ז כ"כ, אלא היה לומד בחיות גדולה. כאשר הגיע לפרק י"א שם נאמר "רשעים מלאים חרטות", היה שואל - איפה החרטות שלי.

עיבור נשמת הצדיק בחסיד ע"י ההתעסקות בענייני הצדיק

שמעתי מהחסיד הרב ניסן מאנגל שיחי' שאמר פעם בהתוועדות, שראה באחד הספרים מכתבי האריז"ל, כשאחד פועל ומתעסק בענייניו של הצדיק, אזי מתעברת בו נשמת אותו צדיק. והביא ראיה לזה - מאברכים שטרם צאתם לשליחות היו אברכים פשוטים, אבל אחרי שיצאו לשליחות ופעלו בענייניו של הרבי, אותם חסידים קיבלו כוחות נפלאים.

אכילה לפני התפילה

ר' מענדל סיפר על ר' ישראל יוסף זלמנוב בנו של ר' שמואל זלמנוב, שבצעירותו נכנס לרבי ליחידות, ואמר שאינו רוצה לאכול מזונות לפני התפילה. הרבי ענה לו - שצריך לאכול לפני התפילה, ואם הוא חושש בגלל אתכפיא, שישים על זה מלח. הוא נהג כך במשך כמה שנים, עד שהרבי הורה לאביו ר' שמואל שיאמר לו להפסיק ממנהג זה.

פעם דיברתי עם ר' מענדל ע"ד אכילה לפני התפילה, שכתוב בתורה אור
שהאכילה מגשמת וכו', וענה לי - ישנם שלש דורות:
אצל הרבי הרש"ב נ"ע - היה צריך היתר מיוחד לאכול לפני התפילה.
אצל הרבי הריי"ץ נ"ע - מי שרצה אכל, מי שלא רצה לא אכל.
אצל הרבי נשיא דורנו - צריך היתר מיוחד אם לא רוצים לאכול.

הסיד עובד ה'

ר' מענדל סיפר על אביו של ר' פולע כהן (סבו של ר' יואל כהן) שהיה
עובד השם גדול, כשר' מענדל חזר לעירו מהשיבה, היה נועץ בו עיניים
קשות, הוא רצה לראות מה בחור מתומכי תמימים מביא אתו.
הוא לא היה משכיל גדול, בנו ר' פולע היה יותר למדן ממנו, ונכדו ר' יואל
עוד הרבה יותר ממנו.

אופן מיוחד באתכפיא באכילה

ר' מענדל סיפר - שלפני כמה שנים היה גר בכפר חב"ד אחד בשם משפחה

פרידמן, בצעירותו קיבל קנס בישיבה בליובאוויטש לא לאכול בישיבה, זה היה בזמן שהרבי הריי"ץ נ"ע היה המנהל פועל בישיבה. אותו בחור התגנב למחסן האוכל והוציא משם לחם וכו', ובדיוק אז תפס אותו הרבי הריי"ץ. שאל אותו הרבי - למה לקחת? אמר לו הרבי - שאם כבר לקחת שזה יישאר אצלך. אותו בחור היה שייך מעט לעבודה, אבל הנוהג אצלו שהיה צוחק על העובדים, במיוחד על אלו המתחילים. הוא נכנס לרבי נ"ע (אדמו"ר הרש"ב) וביקש עצה בעניין האתכפיא. ענה לו הרבי - שיאכל ביסים קטנים, כדי לא להנות מהאוכל. מנהגו היה עד סוף ימיו לאכול באופן זה, ר' מענדל אומר שהיה אוכל כזית לחם ליום אבל בביסים קטנים.

ג' דרגות בשפל רוח

ר' מענדל אמר לי- שבענין שפל רוח יש ג' דרגות, כמובא בתניא ריש פרק ל': "לקיים מאמר רז"ל והוי שפל רוח בעיני כל האדם, והוי באמת לאמיתו".

א - והוי שפל רוח בפני כל האדם.

ב - והוי באמת.

ג - לאמיתו.

וביאר:

בדרגה הראשונה - יש א' שהוא עניו, שמכבד כל אחד, מפני שכך ציווה

ה', אבל בתוך תוכו הרגשתו היא שהוא יותר נעלה מהשני.
בדרגה השניה - מדובר על א' שיודע שיש בו חסרונות, אלא שיודע שגם
לשני יש חסרונות.
בדרגה השלישית - מדובר על אחד שמסתכל רק על החסרונות עצמו,
ועל המעלות של השני.

על ידי מה ההתקשרות עם הרבי

אחד שאל את ר' מענדל לפני שנכנס ליחידות, מה כדאי לי לשאול את
הרבי.
ענה לו ר' מענדל - שאם יגיד לו, זה לא נחשב יחידות.
אותו חסיד כשנכנס ליחידות, שאל את הרבי על ידי מה יוכל להתקשר
עם הרבי.
ענה לו הרבי - כאשר הוא ילך ברחוב ויחזור תניא בעל פה, וגם הרבי אמר
על עצמו שחזור תניא בעל פה, ועי"ז הוא ההתקשרות. (ושם ניפגש).

השפעת לימוד הליקוטי תורה לפני מכירת דגים

ר' מענדל סיפר על חסיד אחד שהיה מוכר דגים, עיקר המכירות שלו היו

ביום שישי ולכן היה צריך לקום בתחילת הלילה, כדי למכור למוכרים. שיוכלו למכור בחנויותיהם. הסדר שלו היה שקם בשעה אחת (בליל שישי), היה לומד ליקוטי תורה שעה, ואח"כ היה יוצא לעבודתו קרה פעם שהתעורר מאוחר, ולא למד ליקוטי תורה, אח"כ סיפר לחברו, שבאותו פעם הרגיש הכל אחרת. כאשר היה לומד ליקוטי תורה לפני היציאה לעבודה, היה מרגיש את הפנימיות שבכל דבר.

לימוד משניות בהנות

ר' מענדל סיפר שהכיר כמה סוחרים, שבחנויות שלהם למדו כל הזמן משניות, כאשר היה נכנס משהו לקנות, היו עושים סימן בספר, ואח"כ היו ממשיכים בלימודם.

אתכפיא היום

ר' מענדל אמר לי- שאתכפיא לא לשתות שתיה קרה, שייכת היום יותר מפעם, ואתכפיא באכילה יש גם היום רק שאין אתכפיא במיעוט אכילה הכרחית. (כמו בתקופת הרשב"ב נ"ע).

איך להתייאש מזה שצריך לצאת לעבודה

ר' מענדל סיפר שלר' איצה דער מתמיד היתה קבוצה של בחורים שהיו עובדים חצי יום ולומדים אצלו חצי יום. ר' איצ'ה אמר להם - שלא יתייאשו מזה שהם צריכים לצאת לעבודה, כיון שהם מוכרחים לעבוד, כדי להביא פרנסה לביתם. אלא שהעבודה שלהם היא, שאסור להם לחשוב ש"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". שמזה מובן שצריך להיות כוחי ועוצם ידי - (הכוונה שצריך לעבוד), אלא שאסור לחשוב שכוחי כו', עשה לי את החיל הזה.

דמעות שואלים ודמעות משיבים

ר' מענדל סיפר שהחסידים הר' חנוך הענדל, והרשב"ץ, היו מתוועדים ביניהם פעם אחת בשנה, ואף אחד לא נכנס אתם. פעם אחת הרבי הריי"ץ שהיה בגיל 6 או 7 או 10 (כך אמר ר' מענדל) רצה לשמוע מה מדברים ביניהם, והמקום היחידי שהיה יכול לשמוע משם זה היה המרתף, אלא שהוא היה ירא מעכברים, ועכ"ז התגבר על פחד זה, כדי לשמוע מה הם מדברים. הרבי נשכב על הריצפה, ולא שמע שום דבר, אלא שאחד מזג משקה לחברו ולעצמו, (היה להם בקבוק קטן של משקה), והיו מסתכלים אחד בשני ומעיניהם הוזילו דמעות, וכך זה נמשך עד הבוקר.

בבוקר היו מברכים ברכת שהכל ושותים המשקה, וזו היתה ההתוועדות השנתית שלהם.
 ר' מענדל אמר - דמעות שואלים ודמעות משיבים.

חסידים שוללים שלימות

ר' מענדל אמר- שאצל לומדי המוסר, תמיד חיפשו שלימות. גם כאשר למדו את שער הענווה, הם חיפשו את השלימות שבענווה, וכן שלימות ביראה כשלמדו שער היראה, משא"כ אצל חסידים שללו שלימות. וסיפר- שפעם לאחד החסידים של אדמו"ר הריי"ץ נ"ע, לא היו לחמים שלמים ללחם משנה בשבת, והרבי הריי"ץ הגיב על כך: שהשלימות האמיתית היא השבורות.

לימוד המאמרים שלמדו בישיבה זה כמו לחזור הביתה

באחת ההתוועדויות ר' מענדל דיבר בהתרגשות ע"ד ההכרחיות ללמוד מאמרים בהיות הבחור בתוך כותלי ישיבת תומכי תמימים, והסביר -

כאשר יוצאים מתומכי תמימים, וחוזרים על המאמרים שלמדו בהיותם בישיבה, ההרגשה היא כמו שנמצאים בבית אביהם. ובכה ע"ז מאוד, מדוע התמימים לא מנצלים את הזמן ללמוד חסידות בהיותם בתומכי תמימים. ר' זלמן גופין הוסיף ע"ז - שבכפר חב"ד יש חסידים שעוד זוכרים המאמרים בעל פה, ששמעו מאדמו"ר הרש"ב נ"ע, כיון שלמדו אותם היטב בחיות, בהיותם בישיבה.

האדם לא נברא כדי לזבל קרקעות

ר' מענדל סיפר פעם בהתוועדות מאוד מרגשת, שהאדם לא נברא כדי לזבל קרקעות. וביאר - היום יש מכונות שמכניסים עץ ממקום א' ומהצד השני יוצא שולחן. אבל האדם הוא לא מכונה שמכניסה אוכל כדי להוציא זבל, רק הבהמות הן מזבלות את הקרקע.

להכנס ליחידות לרבי ברוחניות

שמעתי מר' בערל קסלמן ע"ה שסיפר על ר' מענדל, בקשר ליציאה

מרוסיה, היו שתי קבוצות של חסידים שאישרו להם לצאת, לקבוצה השלישית ששם היה ר' מענדל, לא אישרו את היציאה, והכניסו אותו לכלא.

ר' בערל סיפר על עצמו שיצא יחד עם משפחתו בי"ט כסלו תש"ז יחד עם אביו ר' שלמה חיים ושאר בני המשפחה.

בהיות ר' מענדל במאסר היו לו הרבה הפרעות, ולכן החליט שהוא צריך להכנס ליחידות, הוא דמיין לעצמו את כל שלבי ההכנה ליחידות. ואיך הוא מבקש מהרבי שיקלו מעליו הצרות שלו. הוא הרגיש אחרי יחידות זו שנהיה לו יותר קל.

אחרי 16 שנה כשיצא מרוסיה, נסע לאנגליה מקום מגורי אשתו, וכשנפגשו סיפרה לו שיש לו מכתב מהרבי הריי"ץ בשנת תש"ז, אבל הוא התפלא מאחר שלא כתב לרבי כלום, ואז נזכר על היחידות שנכנס.

צדיקים דומים לבוראם, וכמו שה' הוא בלי גבול, כך גם הצדיק איננו מוגבל.

כשר' מענדל נסע לרבי, ביקש ממזכירו של הרבי הקודם - חיים ליברמן, שיראה לו את המכתב המקורי עם הכתי"ק של הרבי הריי"ץ, והנ"ל הראה לו.

הוכח תוכיח את עמיתך

עה"פ "הוכח תוכיח את עמיתך" (ויקרא יט, יז). מפרשים - חז"ל (ביצה ל, א.) עד הכאה או עד קללה. ולכאורה היתכן לחשוב כך, שיש להכות או לקלל החבר?

חסידים מפרשים - כשאחד רוצה להשפיע על חברו ורוצה שזה יתקבל אצלו, כדי להצליח בזה, זהו ע"י שיבטש את עצמו עד הכאה או עד קללה, ואזי הדברים יתקבלו אצל החבר.

ההכנה כדי שתפילת ליל ש"ק תאיר אצלו

ר' מענדל סיפר לנו- באחד השיעורים הפרטיים, מה ששמע מהמשפיע שלו ר' זלמן משה היצחקי, שהרבי הרש"ב נ"ע הורה לו שבכל ליל שישי ילמד 'צווי בלאט' - שני דפים בחסידות בעיון, ועי"ז כשיגיע לתפילת ליל שבת קודש, יתנוצץ לו משהו.

ההכנה עם מה להתפלל

ר' מענדל סיפר שכ"ק אדמו"ר אמר לאחד החסידים ביחידות, שההכנה לתפילה היא, להתבונן ולעשות סיכום מכל החסידות שלמד לפני התפילה, ועם זה יש לו להתפלל.

ההבדל בין החסידות של ר' הענדל לר' דוד הורדוקער

ר' מענדל סיפר - שכאשר ר' הענדל היה מלמד חסידות, היה קורא את ההשכלה מהר, עד שהגיע לעבודה, ואז היה אומר או, ושם היה מתחיל לקרוא לאט, (כיון שזהו עיקר החסידות - עבודה).
משא"כ ר' דוד הורדוקער כשהיה לומד ענייני עבודה, היה קורא מהר, וכשהיה מגיע להשכלה היה לומד לאט, ונימוקו עמו, שענייני עבודה כ"א צריל לעבוד עם עצמו.

מהו כלי המחרישה הכי חד בחסידות

ר' מענדל סיפר בשם הרבי הרש"ב נ"ע, כלי המחרישה היותר חד (בחסידות) הוא ספר דרך חיים (של אדמו"ר האמצעי) החורש ומפרר גם את הקרקע (הכוונה גם את היצר הרע) היותר קשה.
(עיין בהוספות לרנ"ט ע' רל"א).

מהחומרות של ר' הלל מפאריטש

ר' הלל מפאריטש היה מחמיר גדול, כשהיה נכנס למקווה היה משאיר את הכיפה שתצוף על פני המים, והיה מוציא את הראש עם הכיפה, כדי שלא יהיה רגע ללא כיפה.

פעם משהו לקח את הכיפה, והוא לא הרים את הראש ללא הכיפה, עד שאותו אחד הבין שיכול להיחנק, וכ"ז היה כפי שהתבטא, שזהו כדי להרגיש איזה ענין בחסידות באופן פנימי.

יותר גרוע מרשע ורע לו

ר' מענדל סיפר שר' איצ'ה דער מתמיד היה אומר על עצמו שהוא יותר גרוע מרשע ורע לו.
 כששאלוהו לפשר הדבר - הסביר להם שעל רשע ורע לו כתוב בתניא שאינו מתחרט לעולם, וגם אני לא חוזר בתשובה.
 שאלו אותו - אם כך אתה שווה לרשע ורע לו, ולמה את אומר שאתה יותר גרוע ממנו,
 ענה להם - אני הרי למדתי חסידות, ובכ"ז אני כך, אבל הוא הרשע ורע לו לא למד חסידות.
 כשסיפרו זאת לרבי הריי"ץ - אמר שזה מצד שהוא נמצא במרה שחורה.

מ"ן במינו מחזקו

ר' מענדל אמר פעם בהתוועדות, ישנם ארבעה דברים שצ"ל בעבודת ה' לימוד הנגלה, לימוד החסידות, עבודת התפילה ומבצעים,

יכול היצה"ר לבוא בטענה, איך אפשר להסתדר על כל הדברים גם יחד?

וע"ז ענה - ההסבר בזה הוא כיון שמין במינו אינו חוצץ, והר"ן מוסיף
ע"ז - שמין במינו מחזקו, הכוונה שאחד מחזק את השני, היינו כשאחד
לומד זה מסייע לתפילה ולמבצעים, וכשאחד מתפלל זה מסייע ללימוד
ולמבצעים וכו'.

ברכת הרבי לר' מענדל

לפני שר' מענדל הגיע להיות משפיע באה"ק, זכה לקבל ברכה מיוחדת
מכ"ק (הרבי) אדמו"ר:
שיאמר (לאילו שבאים להתייעץ אתו) את הדבר הנכון, לאדם הנכון, בזמן
הנכון, ובמקום הנכון.

כל מעדני עוה"ז הם קיא וצואה

ר' מענדל סיפר על המשפיע ר' מיכאל דער אלטער, שנהג ללמוד ליקוטי
תורה עם קצבים.
פעם למדו על ענין שכל מעדני עוה"ז הם קיא וצואה, והוא ביאר א"ז כ"כ
טוב, עד שהדבר היה מונח אצלם.
פעם פגש ר' מיכאל את אחד הקצבים שביקש ממנו ללמוד אתו חסידות.

שאלו - איזה מאמר מעונין ללמוד? ענה לו - המאמר שמדבר אודות צימעס שזה קיא וצואה, ר' מיכאל הצליח להחדיר כל כך גם בהם הרגש זה.

איך מציאות של חסיד שלם

ר' מענדל סיפר - שבאחת ההתוועדויות אצל הרבי, השתתף גם איזה ראש ישיבה ליטאי, בין השיחות ניגש לרבי ואמר לרבי, אני נהייתי חסיד שלם, כיון שאני לומד פרק תניא כל יום.
ענה לו הרבי -
אם אתה חסיד - אתה לא שלם,
ואם אתה שלם - אתה לא חסיד.

החסיד ר' מענדל חן

ר' בערל קסלמן סיפר ששמע מר' מענדל אודות החסיד ר' מענדל חן, שכל מה שלמד זכר היטב, והסיבה לכך, כי כל דבר שהיה לומד היה מבאר זאת לעצמו, עד שאפילו אם מישהו היה יושב בצד היה יכול להבין מה שלמד.

והביא דוגמא כשהיה קורא יהודה בן תימא אומר - היה מתרגם זאת במילים שלו, ר' יהודה בן תימא היה אומר, והכוונה בזה היא- כשהאדם לומד, והענין הנלמד, נמצא בחוש הציור שלו, אזי זה נשאר במוח הזיכרון.

שהאשה תתרגל שהבעל מתפלל בעבודה

ר' מענדל סיפר על ר' ניסן נעמענאוו מצרפת, שבשבת שלאחר חתונתו (הוא התחתן בשנת תרפ"ז) ביקשו ממנו שילך לביתו, ענה להם - שלפני השעה ארבע או חמש לא יגיע לביתו, כיון שהוא מתפלל. ואמר - שהיא (הכוונה לאשתו) תתרגל שעד השעה הזאת מתפללים.

עבודת הקריאת שמע שעהמ"ט באמצע היום

ר' מענדל סיפר שחסיד התאונן בפני הרבי הרש"ב נ"ע שאינו יכול לקרוא קריאת שמע שעל המיטה, כיון שכשמגיע הלילה הוא מתעיף. ענה לו הרבי - א"כ יוכל לקרוא ק"ש באמצע היום. והכוונה בזה היא שהעבודה בק"ש שעהמ"ט יכולה להיות באמצע היום. העבודה של ק"ש שעהמ"ט היא להתבונן בכל מה שפעל במשך היום, והקבלה טובה על להבא. וכמ"ש במאמר ד"ה ולקחתם לכם ה'תש"ז אות טז ואילך.

חשבון הנפש באמצע היום

ר' מענדל סיפר - שהרבי הרש"ב נ"ע פעם יצא מחדרו וקרא לבנו הרבי הריי"ץ, ואמר לו - אתה רוצה לראות אחד שקורא קריאת שמע שעל המיטה באמצע היום.
ואמר לו, שיכנס לחדרו של אחיו הרז"א (שהיה בעל עסקים), הרבי הריי"ץ ראה שהיה ממורמר ביותר, ועיניו זולגות דמעות.
את כל זה הרגיש הרבי הרש"ב מחדרו.

ר' שמואל מונקעס והמכשף

ר' מענדל סיפר - שבזמנו של אדמו"ר הזקן היה מכשף בעיירה אחת, שעשה הרבה צרות בכישופיו.
פעם הגיע ר' שמואל מונקעס לעיירה, ואנשי העיירה ביקשו ממנו שיעשה משהו כדי להיפטר מאותו מכשף.
החליט ועשה, הלך לביתו של המכשף, ואמר לו אני מכשף יותר גדול ממך, אמר לו המכשף בוא נראה מי יותר גדול.
אני אתן לך כוס מים לשתות, המכשף נתן לו כוס מים, אחרי שעשה הרבה כישופים.
ר' שמואל בירך על זה ושתה, ולא קרה לו שום דבר.
המכשף פחד שיעשה לו משהו שיזיק לו, וע"כ הוא ברח מביתו.

ר' שמואל פחד שכישופיו של המכשף יפעלו עליו לרעה, ע"כ החליט לנסוע לאדמו"ר הזקן, בדרך שלח לו המכשף כל מיני עורבים שיפריעו לו בדרכו, כדי לעכבו.

ור' שמואל היה מניף את מקלו באמרו "תלכו ממני קליפות", עד שהגיע לליאזנא.

כשנכנס לחדרו של אדמו"ר הזקן התעלף, כשהעירו אותו, אמר לו הרבי - למה אתה צריך להתעסק עם כולם, אילו לא הייתי עונה אמן אחר ברכתך, היית נהפך לעפר ואפר.

התקרבותו של פרופסור רוזנבלום

ר' מענדל סיפר על פרופסור באנגליה בשם פרופסור רוזנבלום, כשהיתה אסיפה של שלושת הפרופסורים החשובים בלונדון עם פרופסורים בארה"ב, הוא היה החשוב מביניהם.

הוא נכנס ליחידות אצל הרבי למשך שעתיים, וסיפר לר' מענדל (שלמד איתו חסידות), שבשעה הראשונה הרבי דיבר איתו על מטמטיקה, ואמר - שלרבי יש ראייה רחוקה בראיית עין השכל. ובשעה השניה ע"ד ענייני אמונה. אותו פרופסור התקרב אח"כ לתומ"צ.

חשיבותו של המאמר ד"ה אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו

המאמר אין הקב"ה בא בטרוניא הנדפס בקונטרסים ג' לרבי הריי"ץ נ"ע, הוא מאמר יסודי ביותר. בראש הקונטרס ישנו מכ' מהרבי הריי"ץ נ"ע בו כותב שכל תמים צריך לדעת מאמר זה בעל פה. ר' מענדל כשמאמר זה יצא לאור, תלמידי התמימים עזבו את המאמרים של תרע"ב ותרס"ו, ולמדו מאמר זה בעל פה. ר' מענדל אמר כמה קטעים מהמאמר בעל פה, היה נראה שהוא חי את המאמר. חזר על הקטע מהמאמר שנאמר בו: "והנה מזמן לזמן נעשה עבודת התורה ומצוות יותר קשה לקיים וכו'".

עניינים שונים באתכפיא

חז"ל אמרו - נהמא אפום חרבא ליכול, הכוונה שאוכלים לחם, צריך לאכול באתכפיא, ולחשוב שישנו משהו העומד עם חרב, ומחייב אותנו לאכול הלחם.

הכוונה שאין לחפש תענוג באוכל, אלא לאכול כי מכריחים אותנו. ר' מענדל סיפר - שחסידים לא היו מעיינים באיזה ספר בזמן האוכל, ונימוקם עמם כיון שבעת האכילה, לא צריך לחשוב על שום דבר אחר

חוץ מהאוכל, הכוונה היא על עבודת הבירורים שע"י האכילה. אבל כיום לא דורשים כ"כ אתכפיא באוכל, בעיקר תובעים אתכפיא במחשבה, בדיבור או במעשה.

ישנם כמה גלגולים בחיי האדם

שמעתי מר' מענדל שאחד כתב מכתב לרבי, שהוא מתפלל בעבודה לפי ערך, מתחיל בשעה אחת ומסיים בשעה שלש וחצי. ואינו מרגיש איזו הזזה מזה. ענה לו הרבי - בנוגע לעבודת התפילה שימשיך בזה, אלא שיתחיל להתפלל לפני חצות. ואם לא ירגיש רגש בתפילה או בחסידות כעת, אז בגלגול אחר ירגיש זאת. ר' מענדל הסביר - מה שאומרים בקריאת שמע שעהמ"ט, בין בגלגול זה בין בגלגול אחר, שהכוונה היא שבחיי האדם יש כמה גלגולים.

כשנמצאים בתוך המלחמה לא פוחדים

שמעתי מהת' עוזר שיחי' אלפרוביץ ששמע מר' מענדל, שהיה לו חבר בעל תשובה, שהיה במלחמת ששת הימים, ור' מענדל שאל אותו איך

היתה ההרגשה שלך כשהיית 30 ק"מ מהאויב, והלז ענה לו - שהתחיל לפחד, ר' מענדל שאל - ואיך הרגשת כשהיית במרחק 20 ק"מ, אותו אחד ענה - שלבו התחיל לפעום חזק מאוד.

ר' מענדל הוסיף לשאול - ואיך הרגשת כשהיית 5 ק"מ, ענה לו היהודי הרגשתי כשאני הולך למות.

ולבסוף שאלו ר' מענדל - כשהיית אתם בתוך הקרב, ענה לו אותו אחד שבכלל לא פחד, לא היה לי זמן לחשוב על פחד, ידעתי שאני צריך ללחום, ולא לחשוב על שום דבר חוץ מהמלחמה.

ההוראה מזה בעבודת האדם - אדם צ"ל תמיד בתוך הקרב וללחום נגד היצר הרע, ע"י זה שכל הזמן יהיה עסוק, ואיך יעסיק את עצמו, ע"י שיחזור תניא בע"פ, משניות בע"פ, גמרא בע"פ, כמה המשכים בע"פ, ואז לא יהיה לו פנאי לחשוב מחשבות זרות.

סתם מקשן עם הארץ

פעם כשלמדנו עם ר' מענדל בענין הקושיות, נתן לנו מכתב מכ"ק אדמו"ר להעתיקו, ותוכן המכתב הוא, שאין לשאול הרבה שאלות. הקטע מהמכתב הוא מה' אייר תשט"ו:

מ"ש אודות הקושיות ששואלים אותו על פרטי מנהגים כו'.

ידוע מאמר הזהר הועתק באגה"ק דכל קושיא מסטרא כו', והוא נוסף על המאמר הידוע סתם מקשן כו' (מובא בספרי המפתחות משנת חוות יאיר), ובנידון דידן - הנה ראינו במוחש, שהמקשים, קושייתם באה לאחר החלטתם לגלות את אי שביעות רצונם (או עוד יותר גרוע מזה), ומחפשים

ענין במה לתלות את זה. וכשיתרץ פרט אחד הרי יטרידם אחר עולה ואמתלא אחרת (וכמובא דאמתלא פירושו אמת לא).
 וכשיהיה בהחלט אצל אנ"ש, ולא לו שיש להם השפעה בהסביבה בפרט, אשר ליובאוויטש הוא טוב, ויהיה זה בתוקף - לכה"פ כמו אי שביעות רצון של הנ"ל, הרי אפילו מעט אור דוחה הרבה חושך. משא"כ כשרואים חלישות ונמיכת רוח ועניויות שלא במקומה מאנ"ש, הרי זה גורם להגבהה ונפיחת רוח של המנגדים...

חסיד צריך לעשות רצונו של הרבי ולא רק בקשתו

באחת ההתוועדיות של ר' מענדל דיבר על ההתקשרות לרבי, ואמר ישנם כאלה שיודעים מה הרבי רוצה שיעשו, אלא שכל זמן שהרבי לא מורה להם בפירוש לעשות זאת, לא עושים א"ז.
 והביא דוגמא לזה - ממרז"ל איזו היא אשה כשרה, העושה רצון בעלה. לא כתוב בקשת בעלה, אלא רצון בעלה, ז"א שלא מחכה שבעלה יבקש ממנה, אלא יודעת מה הוא רוצה ואת זה היא עושה.
 עד"ז חסיד צריך לעשות את רצונו של הרבי, ולא רק את בקשתו של הרבי.

מה הפירוש אין המשיח בא אלא בהיסח הדעת

שמעתי בשם ר' מענדל- הסבר על מאמר רז"ל "אין המשיח בא אלא

בהיסח הדעת", וביאר זאת - שאין הכוונה שלא צריך לדבר על המשיח חלילה, אדרבה, יש לדבר הרבה עליו. אלא הכוונה בזה היא - שאחד יכול לחשוב, כיון שאני מאמין שעוד מעט משיח בא, א"כ למה לי לעסוק בקיום התורה ומצוות, העיקר לעסוק במשיח שזה התכלית. ע"ז אומרים לו שיש לו להסיח דעת בענין זה, (דהיינו להסיח את הדעת משלילת המעשה בקיום התומ"צ), אבל לדבר על משיח חייבים. ישנו ביאור אחר - ככל שאנו מתארים לעצמנו כמה טוב יהיה בביאת המשיח, עכ"ז הטוב שיהיה באמת יהיה באין ערוך, שאז גם אחרי כל מה שנחשוב ונדבר אודות המשיח, זה יהיה נחשב כהיסח הדעת.

לא להתענג מהמאכלים

היה בחור בליובאוויטש שהיה אוכל מאוד מהר, והסיבה היתה כדי לא להנות מהאוכל. אותו בחור נחלה בגלל זה, הוא נכנס לרבי הרש"ב נ"ע, ושאלו מה לעשות בגלל מצב בריאותו, ענה לו הרבי - שהסיבה היא שאוכל מהר, ולכן הורה לו שיאכל לאט וילעס כל דבר היטב. זמן הארוחה בליובאוויטש היה שעה, למרות שלא היו אוכלים הרבה, אבל זה היה כדי שיוכלו להתבונן על מה שצריך להתבונן בעת האכילה. ר' מענדל מספר שהיו בחורים שהיו אוכלים בשר עטוף בנייר של סיגריה כדי לא להרגיש טעם הבשר, וכהנה רבות. ענין האתכפיה באכילה זה דבר חשוב מאוד בעבודה, וכידוע שתענוג באכילה סותר לתענוג בתורה ותפילה.

והסיבה היא - כי לא יתכן שיהיו לאדם ב' רצונות הפכיות גם יחד, רצון לרוחניות ורצון לגשמיות. הרבה פעמים קורה, שבתפילה יש התעוררות מסוימת, ואחר התפילה כשבא לאכול, שוכח מכל ההתעוררות שלו. לכן העצה היעוצה היא לקיים מש"כ במאמר ת"ר נר חנוכה תרנ"ט, שבזמן התפילה שיעשה הסכם שכאשר יגיע לאוכל, לא יתענג מהתענוג הגשמי, אלא מהדבר הוי' שיש באוכל, וגם אם זה לא יהיה אמת לאמיתו, עכ"פ ע"י ריבוי המחשבה בזה, לבסוף העניין יונח אצלו, שהרי הדבר העיקרי שאנו צריכים לחיות עם זה, זהו ענין ביטול העולמות. שיהיה הכל בטל לאלוקות, ואז לא יתענג מהגשמיות של זה, ויוכל להתקרב אל הקודש ויתענג על הוי' המהוהו ומחיהו בכל רגע.

להשים מלח באוכל

ר' מענדל סיפר - ששמע ממשוהו שהיה בהתוועדות של הרבי בשנת תשכ"ב, שהרבי בכה, איך יתכן שבחורים רוצים שיהיה להם טעם באוכל, ולכן שמים מלח. ומאז ששמע את זה הוא לא מסוגל להשים מלח במאכל.

דגדוג של אהבת ויראת ה'

פעם קיבלתי מכתב מהרבי, ובסוף המכתב הרבי הוסיף בכתי"ק "ולתלמוד

תורה באהבה ויראה".
 ניגשתי לר' מענדל לשאול - מה זה שייך אלי, אז ר' מענדל סיפר לי
 שפעם שאלו את ר' דוד הורדוקער אם יש לו אהבה ויראה, וענה: אהבה
 ויראה? אָ קיצל - איזה דגדוג בלבד.
 וסיים ר' מענדל - אם לר' דוד הורדוקער היה רק דגדוג, אז בטח שלנו יש
 פחות מזה, ועכ"ז אם הרבי כתב, יש לעבוד בעניין זה.

היה זה בשבת לפני י"ט כסלו תשמ"ה, הגענו לכפר חב"ד לשבת, פעם
 ראשונה אחרי הקבוצה כדי להיות שבת עם ר' מענדל,
 הגיע אלי אחד ואמר שצריך להתוועד בישיבת בית שמואל בחדרה,
 התלבטתי אם ללכת, ניגשתי לר' מענדל לשאול אם להישאר בכפר חב"ד
 לשבת או לנסוע לחדרה לאיזו ישיבה תיכונית בשם בית שמואל, ובפרט
 הוספתי שהזמנתי כמה בחורים מקורבים שלי מישיבות תיכוניות אחרות
 לכפר חב"ד.

ענה לי ר' מענדל - אספר לך סיפור ממלחמת עולם הראשונה, היו עגלות
 שהיו מפנים פצועים מזירת המלחמה לבתי הרפואה.
 אם משהו נהרג - הורידו אותו מהעגלה כדי לתת מקום לפצועים אחרים.
 וכשהיו רואים פצועים - היה להם כלל את מי להעלות לעגלה, אם משהו
 פצוע, ואין לו אפילו כח לדבר, אותו היו מעלים לעגלה, אבל אם אחד היה
 לו כח לצעוק, לא היו מעלים אותו, כיון שאמרו שאם לא ייסע בעגלה זו,
 הוא יוכל לנסוע בעגלה אחרת, וכשתגיע עגלה אחרת יצעק ויקחו אותו.
 אמר לי ר' מענדל - בחור שמגיע לכפר חב"ד הוא בגדר פצוע שיכול
 לצעוק, ואם לא ילך בעגלה זו (עם בחור זה), ילך עם עגלה אחרת (משהו

אחר יקרב אותו).
אבל אלו שלא הגיעו לכפר חב"ד, הם בגדר פצוע שאין לו כח לצעוק, לכן
אמר לי - אתה צריך לנסוע לחדרה, וכך עשיתי.

מתנגד הוא כמו פארטיעט (תמונה)

אחד מחסידי אדה"ז ר' בנימין וילענקער היה אומר, שמתנגד הוא כמו
פארטיעט (תמונה ברוסית), כפי שהתמונה היא היום, כך היא תיראה גם
לאחר עשר שנים.
והכוונה בזה - שמתנגד תמיד נשאר באותו מצב, משא"כ חסיד הוא דבר
חי ויש לו שינויים.
מר' מוישקה נפרסטק ע"ה שמעתי, שחסיד פעמים יכול להתפלל חמש
דקות, ופעמים יכול להתפלל חמש שעות.

שמחה של מצווה

אחד החברים הגדולים של ר' מענדל היה החסיד ר' אבא פליסקין, פעם
שמעתי ממנו שברוסיה היו עוצרים אנשים סתם ככה, ולפעמים היו גם
הורגים וכו'.

סיפר שפעם ר' בנימין אלטהויז הלך עם כמה חסידים, הם ליוו איזה מת מצווה.

לפתע עצרו אותם ושאלו את ר' בנימין אם יש עליו נשק, הוא ענה שכן, אמרו לו - תראה לנו, הוא הראה להם את הציציות שלו, ובאופן ניסי עזבו אותם לנפשם, ר' בנימין אמר, מכאן רואים איך שמחה ממתקת דינים. ר' מענדל אמר לנו על ר' אבא, שהוא הדוגמא לפנימי, משא"כ על עצמו אמר ר' מענדל, שכל מה שיש לו, אם יש לו איזה הרגש פנימי, הרי שמיד רואים את זה בחוץ.

משא"כ פנימי הוא אחד כזה, שלא מרגישים עליו מה יש בתוכו.

מי שזכה ל'שבת בתפיסה (במאסר)

לפני שנסענו לקבוצה ר' מענדל יעץ לנו ללכת לביתו של ר' אבא פליסקין להתוועדות.

באחת ההתוועדויות סיפר ר' אבא שברוסיה היה פתגם: "מי שלא היה (במאסר) - יהיה, ומי שהיה לא ישכח מזה לעולם".

ר' אבא אמר - כיון שאתם מושפעים של ר' מענדל, אספר לכם עליו. בליל פסח אחד כשר' מענדל היה במאסר, לקחו אותו לחקירה, הסדר היה שהחקירה נמשכת עד חצות, כדי שמרוב עייפות יוכל הנחקר להודות מהר יותר.

ר' מענדל נכנס לחקירה בשעה אחת בלילה, הם שאלו אותו מה אתה חושב, ענה להם - שחושב על משפחתו איפה הוא נמצא ואיפה הם נמצאים. מה הוא חושב עליהם, ומה הם חושבים עליו. ובפרט שכעת זה חג הפסח זמן חירותנו.

אבל כל זה רק מה שר' מענדל אמר לחוקרים, אבל בתוך ליבו פנימה, היה שמח ביותר על שזכה להציל הרבה יהודים, ולשבת במאסר על זה.

צריך לרצות להיות בשמחה

ר' אבא פליסקין אמר - כתוב "ומשביע לכל חי רצון", הקב"ה נותן לכ"א כפי רצונו, ולכן אמר כשנרצה להיות בשמחה, עי"ז נהיה בפועל בשמחה.

ללמוד להיות פנימי מהיצר הרע

ר' אבא פליסקין המשיך לספר בהתוועדות שנערכה בביתו- על החסיד ר' חיים יונה רוסטאווער, היה זה בימים הקשים של ימי הרעב ברוסיה בסביבות שנת תר"פ, אותו חסיד ניגש לאיזה עשיר, וביקש ממנו סכום כסף גדול לצדקה, כדי להציל אנשים מרעב.

העשיר הסכים - אבל בתנאי שיבטיח לו שייולד לו בן. ר' חיים יונה הבטיח לו.

עברה שנה ולעשיר לא נולד כלום, הוא הלך לר' חיים יונה בתביעה הלא הבטחת לי בן, ועל סמך זה נתתי לך את הצדקה, ועכשיו שלא נולד, תחזיר לי את הכסף.

הוא נכנס לרבי הרש"ב וסיפר לו מה שקרה, שאל אותו הרבי מדוע הבטחת

לו, ענה החסיד - כדי להציל יהודים מרעב.
 הרבי בירכו שייולד לאותו עשיר בן, וכך הווה, שלשנה אחרי זה נולד לו בן.
 חסידים אמרו (אמר ר' אבא) שזה היה יותר מופת של ר' חיים יונה מאשר מופת של הרבי.
 ר' אבא אמר שישנו ווארט של ר' חיים יונה שאמר שצריך ללמוד להיות פנימי מהיצר הרע, היצר הרע הוא בעל תאוה, והמיוחד אצלו הוא, שכאשר הוא ישן - כל כולו שקוע בשינה, כאשר אוכל - כל כולו שקוע באוכל, ואינו חושב על תאוות אחרות.
 כך גם אנחנו צריכים ללמוד מהיצר הרע עבורנו בעבודת ה'. מאחר שיש לנו הרבה עניינים לפעול- ללמוד נגלה, חסידות, להתפלל, מבצעים וכו', כאשר אחד לומד הוא צריך להיות שקוע כולו בלימוד, כשאחד מתפלל הוא צ"ל להיות שקוע כולו בתפילה, ולא לחשוב על עניינים אחרים, אפילו עניינים אחרים של קדושה, וזה נקרא פנימי.

כשמקרבים את הזולת, זה מקרב גם אותנו

עוד סיפר לנו ר' אבא פליסקין על החסיד ר' אהרון סטרשעלער חסיד של אדמו"ר הזקן, שהיתה לו קבוצה של תלמידים מושפעים, אבל כאשר לא היו שומעים בקולו, נהג להרחיק אותם.
 הוא היה בעל התפעלות גדול וגם בעל מדריגה גדול, פעם נכנס לאדמו"ר הזקן ליחידות, וביקש ברכה שתהיה לו חיות בתורה ותפילה.
 ענה לו אדה"ז: אתה תקרב אחרים, הרי שאז יקרבו גם אותך, משא"כ אם ח"ו תרחק אחרים, ח"ו ירחקו אותך, לבסוף הוא התרחק מהדרך.

ההוראה מזה סיים ר' אבא - שכל אחד צריך לפעול לקרב עוד יהודי ועוד יהודי, ואזי מהשמים יקרבו גם אותו.

חסידות זה יהי רצון

ר' אבא סיפר אז על חסיד שהלך ברגל לרבו, כפי שהיה נהוג בימים ההם, פגש אותו גוי היושב על העגלה, ואמר לו תעלה על העגלה, האם אתה לא מפחד מכלבים.

ענה לו החסיד שהוא אומר יהי רצון מסוים והם עוזבים אותו מיד. הגוי הסקרן רצה לראות אם אכן הדבר, לכן נסע באיטיות לראות מה יעלה בגורלו של החסיד.

ואכן לא ארך הזמן, והנה מתקרבים כמה כלבים והתנפלו עליו, אמר לו הגוי נו - איפה היהי רצון שלך, ענה לו החסיד - הכלבים היו כ"כ גדולים שלא נתנו לומר את היהי רצון.

אמר ע"ז ר' אבא - חסידות זה "יהי רצון", ויש בו הכח להינצל מכלבים (מהיצר הרע), אבל ישנם כלבים כ"כ גדולים שלא נותנים לומר את היהי רצון, הכוונה שלא נותנים לאדם את האפשרות ללמוד חסידות, ואז היצר הרע מתנפל על האדם.

חשיבות הבקיאות בתניא

שמעתי מר' מענדל כשלמדתי חסידות איתו, הנוהג היה שהוא היה

שואל אותי כמה פעמים, איפה זה כתוב בתניא, וסיפר שהחסיד ר' פנחס רקשיקער, אביו של ר' חיים שרייבר שהיה מתגורר בכפר חב"ד, הנוהג אצלו היה שתמיד היה שואל איפה זה כתוב בתניא. ר' מענדל הסתכל על זה בצורה לא יפה, כאילו זה כמו אצל המתנגדים, ששואלים כל דבר, באיזה דף זה בגמרא וכדומה, ענין של גאווה. ר' פנחס חש למחשבתו של ר' מענדל, ואמר לו - הלוואי שיהיה לך גאווה מזה.

לימוד תניא עם הצמח צדק

ר' מענדל סיפר לי שאחיו של ר' פרץ חן (אביו של הרד"ץ) שאותו אח לא היה כל כך חסיד, ופעם אחת עשה שליחות גדולה לאדמו"ר הצמח צדק, וזה גרם לרבי נחת רוח רב. הרבי אמר לו - שבזכות זה, יבוא ללמוד איתו היום תניא, וכן הווה, הוא הגיע לצמח צדק, והצ"צ קרא פרק א' בתניא, אח"כ בא פעם שניה והצ"צ קרא פרק ב' בתניא, והיתה זו קריאה בעלמא בלי הסבר. וכך היה גם בפעם השלישית. לבסוף הוא החליט שאין לו להטריח את הצ"צ בעניינים של מה בכך, שהרי זו קריאה בלבד, ולכן הפסיק לבא לשיעורים. אחר זמן רב נכנס אחיו ר' פרץ לרבי, והצ"צ שאלו על אחיו, מדוע הפסיק לבא, ר' פרץ אמר - שזהו בגלל שאחיו לא רצה להטריח את הרבי, כיון שזו היתה קריאה בעלמא. ענה הצ"צ פעטאח (טיפש), רציתי ללמד אותו כמו סבי אדמו"ר הזקן - בתחילה קרא את כל התניא, ואח"כ בפעם הב' הסביר את פירוש המילות,

ובפעם השלישית למד בעמקות גדולה.
שאל ר' פרץ- אם כך שיחזור ללמוד, ענה לו הרבי כעת אי אפשר.

אין איסור חל על איסור

ר' מענדל דיבר איתי פעם על גזירת המשקה לא לשתות יותר מרביעית, ואמר שגזירה זו היא לאנ"ש, אבל אחד שלא מאנ"ש אין גזירה זו חלה עליו, והביא ראייה לזה מנגלה, כיון שהכלל הוא שאין איסור חל על איסור.

במעלת הבחורים

ר' אבא פליסקין ביאר פעם במעלת הבחורים, והביא ראייה מבני קורח. ישנה שאלה - כתוב שבני קורח השפיעו על אביהם שיצא נגד משה רבינו. ואח"כ הם חזרו בתשובה, וכמ"ש "ובני קרח לא מתו", ואילו אביהם קרח המשיך ללכת נגד משה רבנו, ולא חזר בו. ולכאורה איך יתכן שהם אלו שהשפיעו על אביהם, ולבסוף הם חזרו בתשובה והוא לא?
ביאר על זה ר' אבא- שמזה רואים שזוהי מעלת הבחורים הצעירים, שיש להם מהפכים גדולים, אחד יכול להיות שהוא שקוע בקליפות, עד שהוא גם משפיע על אחרים בכיוון שלילי זה. יחד עם זאת יש לו את הכח

להשתנות.

משא"כ המבוגרים בדוגמת קרח כשהוא החליט לצאת נגד משה רבינו, לא יכול לשנות את עצמו, וזוהי מעלת הבחור שאפי' שנמצא במעמד ומצב בלתי רצוי, עם כל זה יכול לשנות את עצמו מן הקצה אל הקצה, לצד הטוב.

לזכות

החתן הרה"ת שלום דובער שיחיו'
והכלה מרת ברכה מזל תחיו'
אליטוב

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
יום ראשון י' סיון התשפ"ד

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שאול משה ומרת יונה שיחיו
אליטוב

הרה"ת ר' יגאל יצחק ומרת יעל שיחיו
אצרף

ובני משפחותיהם שיחיו

